

12. UPORABA DODATNIH IN MEJNIH STROŠKOV PRI POSLOVNEM ODLOČANJU

12.1. Dodatni in mejni stroški

Podjetja se pri odločanju o sprejetju ali zavrnitvi določenega posla lahko oprejo na primerjavo dodatnih (oziroma mejnih) stroškov in dodatnih (oziroma mejnih) prihodkov, ki jih posel prinaša. Če so dodatni stroški višji od dodatnih prihodkov, podjetje posla ne bo sprejelo. Podobno podjetje sklepa, če primerja mejne stroške in mejne prihodke: če proizvodnja ene dodatne enote stane več kot prinese njena prodaja na trgu, se posel ne splača.

Dodatni stroški so stroški, ki nastanejo zaradi proizvodnje dodatne količine proizvodov ali storitev. **Mejni stroški** pa so prirastek celotnih stroškov zaradi povečanja obsega poslovanja za eno enoto oziroma strošek ene dodatno proizvedene enote proizvodov.

$$\Delta TC = TC_2 - TC_1 \qquad MC = \frac{\Delta TC}{\Delta Q}$$

Poglejmo **primer** podjetja »Balzam«, ki ima možnost sprejeti dodatno naročilo za 10.000 proizvodov. S tem bi se njihov obseg poslovanja povečal z 20.000 na 30.000 proizvodov. V podjetju so ocenili, da bi se stroški zaradi dodatno proizvedenih 10.000 proizvodov povečali s 500 mio SIT na 700 mio SIT.

Dodatni stroški $\Delta TC = TC_2 - TC_1 = 700 \text{ mio SIT} - 500 \text{ mio SIT} = \mathbf{200 \text{ mio SIT}}$

Mejni stroški $MC = \frac{\Delta TC}{\Delta Q} = \frac{200 \text{ mio SIT}}{10.000 \text{ enot}} = \mathbf{20.000 \text{ SIT na enoto proizvoda}}$

Podjetje bi posel sprejelo, če bi s celotnim naročilom zaslužilo več kot 200 mio SIT prihodkov oz. če bi te dodatne enote proizvodov prodalo po ceni, ki je več kot 20.000 SIT na enoto.

Rešimo še naslednji **primer**:

Podjetje »Balzam« ima na voljo zmogljivosti za proizvodnjo 50.000 proizvodov letno. Podjetje letno proizvede in proda 25.000 enot po prodajni ceni 18.000 SIT. Stalni stroški v podjetju znašajo 230 mio SIT. Spremenljivi stroški, ki naraščajo s povečevanjem obsega proizvodnje do 35.000 enot sorazmerno, pri povečevanju obsega proizvodnje nad 35.000 enot pa progresivno, znašajo pri proizvodnji 25.000 enot 180 mio SIT. Podjetje bi lahko izboljšalo izkoriščenost zmogljivosti z izvozom na skandinavski trg, kamor bi lahko izvezilo dodatnih 10.000 enot, vendar bi na tem trgu dosegalo nižjo prodajno ceno, in sicer 12.000 SIT.

a) Izračunajte lastno ceno in ugotovite ali se podjetju izvoz na skandinavski trg splača?

$$LC_{\text{pri } 25.000} = AC = \frac{TC}{Q} = \frac{FC + VC}{Q} = \frac{230 \text{ mio SIT} + 180 \text{ mio SIT}}{25.000} = \frac{410 \text{ mio SIT}}{25.000} = \mathbf{16.400 \text{ SIT}}$$

$$AVC_{\text{pri } 25.000} = \frac{VC}{Q} = \frac{180 \text{ mio SIT}}{25.000} = \mathbf{7.200 \text{ SIT}};$$

AVC so do obsega 35.000 enot konstantni, torej znašajo 7.200 SIT, saj spremenljivi stroški na tem intervalu naraščajo sorazmerno, zato lahko novo lastno ceno izračunamo:

$$LC_{\text{pri } 35.000} = \frac{230 \text{ mio SIT} + 7.200 * 35.000}{35.000} = \frac{482 \text{ mio SIT}}{35.000} = \mathbf{13.771,40 \text{ SIT}}$$

Vidimo, da se je lastna cena zaradi dodatnega posla sicer zmanjšala, vendar je še vedno višja od prodajne cene na skandinavskem trgu, ki znaša 12.000 SIT. Podjetju bi se izvoz vseeno splačal, če bodo dodatni prihodki od posla višji od dodatnih stroškov, oziroma če bo prodajna cena višja od mejnih stroškov (v tem primeru so enaki AVC). V tem primeru bi podjetje, kljub prodaji dodatne količine po nižji ceni povečalo celotni dobiček. Poglejmo ali to drži:

$$AVC = MC = 7.200 \text{ SIT} < P = 12.000;$$

ker je prodajna cena višja od MC (AVC), se dodatno naročilo splača, dodatni prihodki bodo višji kot dodatni stroški in celotni dobiček bo večji kot če naročila ne bi sprejeli. Preverimo:

$$\text{Dodatni prihodki } \Delta TR = 10.000 * 12.000 \text{ SIT} = 120 \text{ mio SIT}$$

$$\text{Dodatni stroški } \Delta TC = 10.000 * 7.200 \text{ SIT} = 72 \text{ mio SIT}$$

$$\mathbf{\text{Dodatni dobiček} = \Delta TR - \Delta TC = 120 \text{ mio SIT} - 72 \text{ mio SIT} = \mathbf{48 \text{ mio SIT}}}$$

Ali

$$\text{Dobiček}_1 (25.000 \text{ enot}) = 25.000 * 18.000 \text{ SIT} - 230 \text{ mio SIT} - 180 \text{ mio SIT} = 40 \text{ mio SIT}$$

$$\begin{aligned} \text{Dobiček}_2 (35.000 \text{ enot}) &= 450 \text{ mio SIT} + 120 \text{ mio SIT} - 230 \text{ mio SIT} - 180 \text{ mio SIT} - 72 \text{ mio SIT} = \\ &= 88 \text{ mio SIT} \end{aligned}$$

$$\mathbf{\text{Dodatni dobiček} = 88 \text{ mio SIT} - 40 \text{ mio SIT} = \mathbf{48 \text{ mio SIT}}}$$

Dobiček se je zaradi dodatnega naročila povečal za 48 mio SIT.

b) Ali bi se podjetju splačalo povečati obseg proizvodnje še za naslednjih 10.000 enot, če bi se pojavila možnost izvoza na španski trg, na katerem bi podjetje lahko doseglo prodajno ceno 11.000 SIT? Količnik odzivnosti spremenljivih stroškov, ki pri proizvodnji nad 35.000 enot naraščajo progresivno, znaša 1,6.

Enako kot prej moramo za odgovor primerjati prodajno ceno za dodatno naročilo in mejne stroške dodatnega naročila. Ker se spremenljivi stroški pri obsegu poslovanja nad 35.000 povečujejo s koeficientom 1,6, bomo mejne stroške ocenili:

$$MC = AVC_{\text{pri } 35.000} * 1,6 = 7.200 \text{ SIT} * 1,6 = \mathbf{11.520 \text{ SIT}}$$

$$MC = 11.520 \text{ SIT} > P = 11.000 \text{ SIT}$$

Podjetje ne bo dodatno povečalo obsega proizvodnje še za izvoz na španski trg, ker je prodajna cena nižja od mejnih stroškov. V primeru, da bi se podjetje odločilo za dodaten obseg proizvodnje in za izvoz na španski trg, bi se dobiček zmanjšal, saj z dodatnimi prihodki španskega trga ne bi pokrili dodatnih stroškov za 10.000 proizvodov, celotni dobiček pa bi se zmanjšal.

$$\text{Dobiček}_3 (45.000 \text{ enot}) = 450 \text{ mio SIT} + 120 \text{ mio SIT} + 10.000 * 11.000 \text{ SIT} - 230 \text{ mio SIT} - 180 \text{ mio SIT} - 72 \text{ mio SIT} - 10.000 * 11.520 \text{ SIT} = 82,8 \text{ mio SIT}$$

$$\mathbf{\text{Dodatni dobiček}} = \text{Dobiček}_3 - \text{Dobiček}_2 = (PC_3 - MC_3) * 10.000 \text{ enot} = -520 \text{ SIT} * 10.000 \text{ enot} = \mathbf{-5,2 \text{ mio SIT}}$$

Dobiček bi se torej v primeru izvoza na španski trg zmanjšal za 5,2 mio SIT. Najnižja prodajna cena, po kateri bi se izvoz na španski trg še splačal, je enaka mejnim stroškom in znaša 11.520 SIT

12.2. Točka indiferentnosti

Podjetje bo na **dolgi rok** proizvajalo samo v primeru, če lahko s prodajno ceno pokrije vse stroške, v nasprotnem primeru pa bo s proizvodnjo prenehalo. Na **kratek rok** pa je smiselno proizvajati tudi v primeru, če podjetje s prodajno ceno ne pokriva vseh stroškov na enoto, pokriva pa spremenljive stroške na enoto (AVC), saj na ta način pokriva tudi del fiksnih stroškov in minimizira izgubo. Podjetje je v **točki indiferentnosti**, ko je prodajna cena ravno enaka spremenljivim stroškom na enoto, kar pomeni, da je podjetju vseeno ali proizvaja ali preneha s proizvodnjo, v vsakem primeru ima izgubo v višini fiksnih stroškov.

Poglejmo **primer**:

V podjetju imajo na voljo zmogljivosti, s katerimi lahko proizvedejo 25.000 enot določenega proizvoda. Stalni stroški znašajo 5 mio ST na leto. Povprečni spremenljivi stroški omenjenega proizvoda znašajo 400 SIT. Spremenljivi stroški naraščajo na celotnem intervalu možnega obsega proizvodnje sorazmerno. Glede na to, da je nastopila recesija, lahko podjetje proda le 20.000 enot po prodajni ceni 550 SIT. V podjetju se sprašujejo ali bi še naprej proizvajali ali pa bi raje zaustavili proizvodnjo?

Na dolgi rok bo podjetje še proizvajalo, če bo s prodajno ceno pokrilo lastno ceno (oziroma vse stroške). Preveriti moramo, ali je $P > LC$:

$$LC = \frac{TC}{Q} = \frac{FC + VC}{Q} = AFC + AVC = \frac{5 \text{ mio SIT}}{20.000 \text{ enot}} + 400 \text{ SIT} = 250 \text{ SIT} + 400 \text{ SIT} = 650 \text{ SIT}$$

Na dolgi rok podjetje ne bo proizvajalo, če bo prodajna cena ostala na višini 550 SIT, saj z njo ne pokrijejo lastne cene, ki znaša 650 SIT.

Preveriti moramo še, ali se podjetju splača vsaj na kratek rok še proizvajati, torej ali je $P > AVC$:

$$P = 550 \text{ SIT} > AVC = 400 \text{ SIT}$$

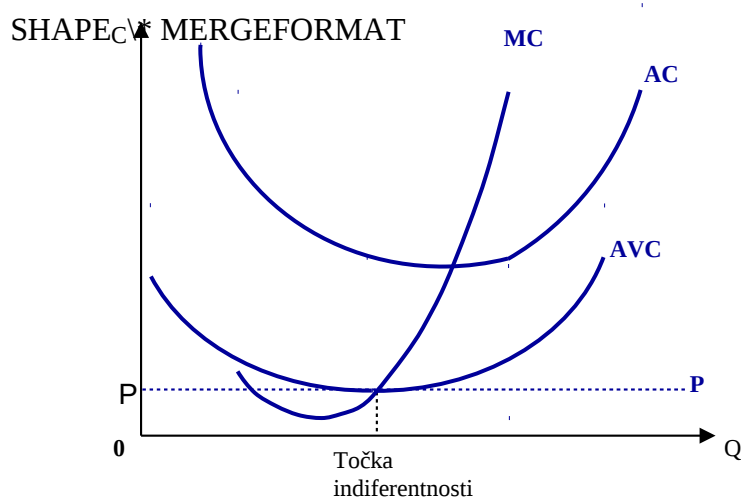
Ker je prodajna cena višja od AVC, se podjetju splača na kratek rok še proizvajati, saj s prodajno ceno uspe pokriti vse variabilne stroške in še del fiksnih. Izguba je zato manjša od fiksnih stroškov. Preverimo:

Če proizvaja: **Izguba** = $(PC - LC) * Q = (550 - 650) \text{ SIT} * 20.000 = - 2 \text{ mio SIT}$

Če ne proizvaja: **Izguba** = $FC = - 5 \text{ mio SIT}$

Podjetju bi se tako splačalo na kratek rok še proizvajati vse dokler je prodajna cena višja od AVC, torej od 400 SIT.

Slika 2: Točka indiferentnosti.

12.3. Vprašanja in naloge

1. Kadarkoli moramo sprejeti določeno poslovno odločitev, preverimo, koliko znašajo dodatni prihodki, ki jih odločitev prinese in dodatni stroški, ki jih povzročijo. Če so:

- a) dodatni prihodki večji od dodatnih stroškov, posel sprejmemo, saj to pomeni, da se bo zmanjšal dosedanji dobiček ali da se bo povečala dosedanja izguba.
- b) dodatni stroški manjši od dodatnih prihodkov, posla ne sprejmemo, saj to pomeni, da se bo zmanjšal dosedanji dobiček ali da se bo povečala dosedanja izguba.
- c) dodatni stroški manjši od dodatnih prihodkov, posel sprejmemo, saj to pomeni, da se bo povečal dosedanji dobiček ali da se bo zmanjšala dosedanja izguba.
- d) dodatni stroški manjši od dodatnih prihodkov, posel sprejmemo, saj to pomeni, da se bo zmanjšal dosedanji dobiček ali da se bo povečala dosedanja izguba.
- e) dodatni prihodki večji od dodatnih stroškov, posla ne sprejmemo, saj to pomeni, da se bo zmanjšal dosedanji dobiček ali da se bo povečala dosedanja izguba.

2. Podjetje lahko kratkoročno posluje tudi z izgubo, če:

- a) je izguba manjša od spremenljivih stroškov; podjetje mora s prihodki kriti vsaj stalne stroške.
- b) je izguba manjša od spremenljivih stroškov; podjetje mora s prihodki kriti vse stroške.
- c) je izguba manjša od stalnih stroškov; podjetje mora s prihodki kriti vsaj spremenljive stroške.
- d) je izguba manjša od stalnih stroškov; podjetje mora s prihodki kriti vse stroške.
- e) je izguba manjša od stalnih stroškov; podjetje mora s prihodki kriti vsaj stalne stroške.

Naloga 1

Podjetje »Tekstil« proizvaja hlače in srajce. S prodajo hlač dosegajo prodajno ceno 7.000 SIT za enoto, s prodajo srajc pa prodajno ceno 4.500 SIT po enoti. Lastna cena hlač znaša 5.500 SIT, medtem ko je lastna cena srajce 5.000 SIT. Podjetje Tekstil proizvaja letno 10.000 hlač in 5.000 srajc. Stalni stroški podjetja znašajo 20 mio SIT. Pri izračunu lastnih cen proizvodov je podjetje upoštevalo, da proizvodnja hlač zahteva 75 % razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti, proizvodnja srajc pa 25 % zmogljivosti. Podjetje ne more povečati proizvodnje hlač zaradi omejenega povpraševanja. Na razpoložljivih proizvodnih zmogljivostih zaradi tehničnih ovir ni mogoče proizvajati drugih proizvodov. Izračunajte potrebne podatke in odgovorite ali bo podjetje ukinito proizvodnjo srajc? Utemeljite odgovor! (B, E in F)

(REŠITEV: $AVC_s = 4.000$ SIT, $\Delta\pi = -2,5$ mio SIT, $izguba_s = 2,5$ mio SIT, $FC_s = 5$ mio SIT)

- a) Da, podjetje naj proizvodnjo srajc ukine, saj je njihova lastna cena manjša od prodajne, kar pomeni, da ima podjetje pri srajcah izgubo in manjši celotni dobiček kot če srajc ne bi proizvajali.
- b) Ne, podjetje naj proizvodnjo srajc ne ukine, ker s prodajno ceno srajc pokrije AVC srajc in ima zato skupni dobiček večji kot če srajc ne bi proizvajalo.
- c) Ne, podjetje naj proizvodnjo srajc ne ukine, ker ima pri srajcah dobiček.
- d) Da, podjetje naj proizvodnjo srajc ukine, ker s prodajno ceno srajc ne pokrije AVC srajc, kar pomeni, da ima izgubo pri srajcah višjo od fiksnih stroškov srajc.

- e) Ne, podjetje naj proizvodnje srajc ne ukine, ker s prodajno ceno srajc pokrije AVC srajc in ima zato izgubo pri srajcah manjšo od fiksnih stroškov srajc.
- f) Ne, podjetje naj proizvodnje srajc ne ukine saj je prodajna cena višja od AVC srajc, kar pomeni da podjetje s prihodki od prodaje srajc pokrije vse variabilne stroške srajc in še del fiksnih, zato je skupni dobiček večji, kot če srajc ne bi proizvajali.
- g) Ne, podjetje naj proizvodnje srajc ne ukine saj je prodajna cena višja od AVC srajc, kar pomeni, da s prihodki od prodaje srajc pokrije vse variabilne stroške srajc in še del fiksnih, zato ima pri srajcah dobiček.

Naloga 2

Podjetje »Labrador« proizvaja puloverje in odeje. S prodajo puloverjev dosegajo prodajno ceno 15.000 SIT za pulover, s prodajo odej pa 8.000 SIT za odejo. Lastna cena puloverja je 10.000 SIT, lastna cena odeje pa 9.000 SIT. Podjetje proizvaja letno 2.000 puloverjev in 1.000 odej. Stalni stroški podjetja so 20 mio SIT. Pri izračunu lastnih cen je podjetje upoštevalo, da proizvodnja puloverjev zahteva 80% zmogljivosti, proizvodnja odej pa preostalih 20%. Ali naj podjetje še proizvaja odeje? Utemeljite odgovor!

(REŠITEV: $AVC_{odej} = 5.000$ SIT, $\Delta\pi = 3$ mio SIT, $izguba_{odeje} = 1$ mio SIT, $FC_{odeje} = 4$ mio SIT)

- a) Podjetje naj proizvaja tudi odeje, saj je prodajna cena višja od povprečnih variabilnih stroškov odej, kar pomeni da podjetje s prihodki od prodaje odej pokrije vse variabilne stroške odej in še del fiksnih, zato je skupni dobiček večji, kot če odej ne bi proizvajali.
- b) Podjetje naj ne proizvaja odej, saj je prodajna cena višja od povprečnih variabilnih stroškov odej, kar pomeni da podjetje s prihodki od prodaje odej pokrije vse variabilne stroške odej in še del fiksnih, zato je dobiček manjši kot če odej ne bi proizvajali.
- c) Podjetje naj proizvaja tudi odeje, saj je prodajna cena višja od povprečnih variabilnih stroškov odej, kar pomeni, da s prihodki od prodaje odej pokriva vse variabilne stroške odej in še del fiksnih, zato ima pri odejah dobiček.
- d) Podjetje naj proizvaja tudi odeje, saj je prodajna cena višja od povprečnih variabilnih stroškov odej, kar pomeni da je izguba pri odejah manjša od fiksnih stroškov, zato je skupni dobiček večji, kot če odej ne bi proizvajali.
- e) Podjetje naj ne proizvaja odej, saj je njihova lastna cena manjša od prodajne, kar pomeni, da ima podjetje pri odejah izgubo in zato manjši dobiček, kot če odej ne bi proizvajalo.

Naloga 3

Podjetje proizvaja 2 proizvoda, A in B. S prodajo proizvoda A dosegajo prodajno ceno 20 SIT za enoto, s prodajo proizvoda B pa ceno 11 SIT po enoti. Lastna cena proizvoda A znaša 15 SIT, medtem ko je lastna cena proizvoda B 12 SIT. Podjetje letno proizvede in proda 10.000 enot proizvoda A in 8.000 enot proizvoda B. Stalni stroški podjetja znašajo 40.000 SIT. Pri izračunu lastnih cen proizvodov je podjetje upoštevalo, da proizvodnja miz proizvoda A zahteva 60% razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti, proizvodnja proizvoda B pa preostalih 40% zmogljivosti. Podjetje ne more povečati proizvodnje proizvoda A zaradi omejenega povpraševanja. Na razpoložljivih proizvodnih zmogljivostih zaradi tehničnih ovir ni mogoče

proizvajati drugih proizvodov. S pomočjo izračuna utemeljite, ali je smiselno, da podjetje ukine proizvodnjo proizvoda B!

(REŠITEV: $AVC_B = 10 \text{ SIT}$, $\Delta\pi = 8.000 \text{ SIT}$, $izguba_B = 8.000 \text{ SIT}$, $FC_B = 16.000 \text{ SIT}$)

Naloga 4

Podjetje »Čistoča« izdeluje in prodaja sesalnike. Hkrati s sesalnikom prodaja tudi vrečke za sesanje. Prodajna politika podjetja je takšna, da dobi kupec ob nakupu sesalnika dodatno še deset vrečk zastonj. Letne potrebe po vrečkah so okoli 10.000 enot. Podjetje vrečke kupuje pri kooperantu po ceni 80 SIT za enoto. Glede na to, da imajo na voljo proste zmogljivosti, s katerimi bi lahko proizvajalo omenjene vrečke, pri čemer bi za navedeno količino spremenljivi stroški znašali 600.000 SIT, stalni pa 400.000 SIT, ugotovite lastno ceno vrečke. Ali bo podjetje Čistoča vrečke še naprej kupovalo pri svojem kooperantu ali pa bo vrečke raje samo proizvajalo?

(REŠITEV: $LC_{vrečke} = 100 \text{ SIT}$; B)

- a) Da, podjetje bo vrečke še naprej kupovalo, saj je lastna cena proizvodnje višja od kooperantove prodajne cene.
- b) Ne, podjetje vrečk ne bo več kupovalo, saj mora v vsakem primeru pokriti stalne stroške, kar dejansko poveča stroške nakupa vrečk.
- c) Ne, podjetje vrečk ne bo več kupovalo, saj mora kooperant v vsakem primeru pokriti stalne stroške, kar poveča njegovo ceno nad lastno ceno proizvodnje vrečk.
- d) Da, podjetje bo vrečke še naprej kupovalo, saj je kooperantova prodajna cena nižja tudi ob upoštevanju stalnih stroškov.

Naloga 5

Podjetje »Obutev« ima na voljo zmogljivosti za proizvodnjo 50.000 parov čevljev letno. Podjetje letno proizvede in proda 20.000 parov čevljev po prodajni ceni 5.000 SIT. Stalni stroški v podjetju znašajo 40 mio SIT. Povprečni spremenljivi stroški para čevljev znašajo 1.500 SIT. Spremenljivi stroški naraščajo do količine 30.000 enot sorazmerno, nad to količino pa naraščajo progresivno.

- a) Ali se podjetju splača povečati proizvodnjo za 5.000 parov čevljev, ki bi jih izvozilo na skandinavski trg po ceni 3.000 SIT?
- b) Ali se podjetju splača povečati proizvodnjo na 40.000 parov čevljev, pri čemer bi polovico proizvodnje (20.000 parov), ki bi jih izvozilo, prodalo po 3.000 SIT, koeficient odzivnosti spremenljivih stroškov za dodatno proizvodnjo nad 30.000 enotami pa znaša 1,8?

(REŠITEV: $dobiček_1 = 30 \text{ mio SIT}$; $dobiček_2 = 37,5 \text{ mio SIT}$; $dobiček_3 = 48 \text{ mio SIT}$)

Naloga 6

V podjetju »Torino« pakirajo blago pretežno ročno, kar povzroča mesečno 2 mio SIT stalnih stroškov in 200 SIT spremenljivih stroškov na enoto proizvoda. V podjetju se odločajo, da bi nabavili sodobno opremo za pakiranje, ki bi nadomestila ročno pakiranje. Nova oprema bi povzročala 4 mio SIT stalnih stroškov mesečno ter 100 SIT povprečnih spremenljivih

stroškov. V podjetju mesečno pakirajo 30.000 proizvodov. Ugotovite in utemeljite, ali se podjetju splača nabaviti novo opremo za strojno pakiranje proizvodov? (A in C)

- a) Podjetju se nabava nove opreme splača, ker je lastna cena manjša kot pri ročnem pakiranju
- b) Podjetju se nabava nove opreme splača, ker je lastna cena večja kot pri ročnem pakiranju.
- c) Podjetju se nabava nove opreme splača, ker so celotni stroški manjši kot pri ročnem pakiranju.
- d) Podjetju se nabava nove opreme splača, ker so celotni stroški večji kot pri ročnem pakiranju.
- e) Podjetju se nabava nove opreme splača, ker so AVC manjši kot pri ročnem pakiranju.
- f) Podjetju se nabava nove opreme splača, ker so stalni stroški večji kot pri ročnem pakiranju.

Kolikšna je najmanjša količina, pri kateri se podjetju že splača nabaviti novo opremo?

Naloga 7

Podjetje »Obutev« prodaja svoje proizvode v kartonski embalaži, ki jo kupuje po eni 20 SIT. Embalažo bi podjetje lahko proizvajalo samo, če bi kupilo ustrezen stroj. Stroj A bi povzročil 1 mio SIT stalnih stroškov, stroj B pa 1,44 mio SIT stalnih stroškov. Spremenljivi stroški enote embalaže so pri stroju A 10 SIT in pri stroju B 8 SIT. Zmogljivosti vsakega stroja so 250.000 enot embalaže. Ugotovite:

- a) najmanjšo potrebno količino embalaže, pri kateri se podjetju izplača uporabljati stroj A oziroma stroj B;
- b) za kateri stroj bi se podjetje odločilo, če letno potrebuje 130.000 enot embalaže;
- c) za kateri stroj bi se podjetje odločilo, če potrebuje letno 250.000 enot embalaže.

(REŠITEV: $Q_a = 100.000$; $Q_b = 120.000$; za A; za B)

Naloga 8

Hotel razpolaga s kapacitetami 350 penzionov na dnevno, kar letno znaša 127.750 penzionov. V poletni sezoni, ki traja od junija do septembra, se realizira samo 35.000 penzionov, ki se lahko prodajajo po 9.500 SIT dnevno. Celotni stalni stroški znašajo v tem primeru 140 mio SIT, skupni spremenljivi stroški pa znašajo pri takšni stopnji izkoriščenosti 87,5 mio SIT. V omenjenem hotelu so preučevali možnost prodaje svojih storitev tudi izven sezone in ugotovili, da v izven sezonskih mesecih lahko prodajo še 15.000 penzionov po ceni 4.500 SIT in 7.500 penzionov po ceni 3.800 SIT, kar je manj kot znaša lastna cena penziona, glede na to, da spremenljivi stroški naraščajo sorazmerno. Povečanje izkoriščenosti kapacitet pa ima za posledico tudi porast relativno fiksnih stroškov za 15 mio SIT. Ugotovite in utemeljite, ali je ekonomsko upravičeno povečati izkoriščanje zmogljivosti z izven sezonsko prodajo pod lastno ceno.

(REŠITEV: Dodatni dob = 24,75 mio SIT; AVC = 2.500 SIT; odgovor A)

- d) Da, podjetje naj se odloči za izven sezonsko prodajo, saj so dodatni prihodki večji od dodatnih stroškov, kar pomeni, da ima dodatni dobiček.
- e) Ne, podjetje naj se ne odloči za izven sezonsko prodajo, saj s prodajnimi cenami ne pokrije lastne cene, kar pomeni, da bi se celotni dobiček zmanjšal.
- f) Da, podjetje naj se odloči za izven sezonsko prodajo, saj ima tudi pri izven sezonski prodaji dobiček in bo zato celotni dobiček večji.
- g) Ne, podjetje naj se ne odloči za izven sezonsko prodajo, saj so dodatni prihodki manjši od dodatnih stroškov, kar pomeni, da ima podjetje z izven sezonsko prodajo dodatno izgubo.

Naloga 9

Podjetje »Mousetron« proizvaja računalniške miške, ki jih prodaja po 3.800 sit. Njihove proizvodne zmogljivosti omogočajo maksimalno proizvodnjo 150.000 mišk letno. Podjetje trenutno proizvaja in proda 80.000 mišk na leto. Stalni stroški proizvodnje so 40 mio sit, spremenljivi pa skupaj znašajo 100 mio sit. Spremenljivi stroški naraščajo sorazmerno. Podjetje ima možnost pridobiti novo naročilo za dodatnih 10.000 računalniških mišk, vendar po ceni 1.500 sit. Dodaten posel, bi povzročil nastanek relativno fiksnih stroškov višini 10 mio SIT. Izračunajte dodatni dobiček in na tej osnovi utemeljite ali naj podjetje sprejme dodatno naročilo mišk?

(REŠITEV: $\Delta\pi = -7,5$ mio SIT)